

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5CdoPr/1/2024
Identifikačné číslo spisu:	7620202009
Dátum vydania rozhodnutia:	20.02.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7620202009.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: A. J., nar. XX. X. XXXX, J. XXX, zast.: Advokátskou kanceláriou JUDr. Michaela Šteiningrová, s.r.o., Prievidza, Záhradnícka 24, proti žalovanému: STI, spol. s.r.o., Krompachy, Hlavná 74, IČO: 00 618 900, zast.: JUDr. Zuzana Kollárová, advokátka, Spišská Nová Ves, Zimná 59, o neplatnosť skončenia pracovného pomeru a ďalšie nároky, vedenej na bývalom Okresnom súde Košice II pod sp.zn. 42Cpr/16/2020, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 24. augusta 2023 sp. zn. 5CoPr/2/2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 24. augusta 2023 sp. zn. 5CoPr/2/2023 vo výrokoch, ktorým zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu o určenie neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru daného žalovaným dňa 28. 2. 2020 zamietol (prvý výrok) a rozhodol o náhrade trov konania (tretí výrok) z r u š u j e a v rozsahu zrušenia mu vec v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Bývalý Okresný súd Košice II (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) druhým v poradí rozsudkom zo dňa 27. októbra 2022 č. k. 42Cpr/16/2020-180 rozhodol nasledovne:

I. Určuje, že okamžité skončenie pracovného pomeru zo strany žalovaného podľa ust. § 68 ods. 1 písm.

b) Zákonníka práce zo dňa 28. 2. 2020 je neplatné.

II. Žalobu v časti o uloženie povinnosti žalovanému ukončiť pracovný pomer so žalobcom podľa § 63 ods. 1 písm. c) Zákonníka práce zamietla.

III. Žalobu v časti o uloženie povinnosti žalovanému uhradiť žalobcovi odstupné vo výške 26.970 eur zamietla.

IV. Žalobu v časti o uloženie povinnosti žalovanému uhradiť žalobcovi náhradu mzdy titulom prekážky v práci na strane zamestnávateľa, za obdobie od 16. 1. 2020 až do skončenia pracovného pomeru podľa § 63 ods. 1 písm. c) Zákonníka práce, vylučuje na samostatné konanie.

V. Žalobca má proti žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v celom rozsahu, čo do nároku na určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru.

VI. Žalovaný má proti žalobcovi nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v celom rozsahu, čo do nároku na uloženie povinnosti ukončiť so žalobcom pracovný pomer.

VII. Žalovaný má proti žalobcovi nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v celom rozsahu, čo

do nároku na uloženie povinnosti uhradiť žalobcovi odstupné vo výške 26.970 eur.

VIII. Žalobca má proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

IX. Žalovaný je povinný zaplatiť štátu na účet tunajšieho súdu súdny poplatok vo výške 99,50 eur, v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

1.1. Okresný súd rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal voči žalovanému určenia neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru zo dňa 28. 2. 2020 a ďalších nárokov, ktoré žalovaný v celom rozsahu neuznal.

1.2. Véc právne posúdil podľa § 68 ods. 1 písm. b), § 70 a § 77, § 55 ods. 3, ods. 2 písm. a) Zákonníka práce.

1.3. Súd zhodnotil, že v priebehu konania bolo ustálené, že žalobca pracoval u žalovaného ako robotník v podzemí - tunelár. Ďalej nebolo sporným, že u žalobcu bola dňa 11. 12. 2019 uznaná choroba z povolania, v dôsledku čoho viac nemohol vykonávať dohodnutú prácu tunelára a žalobca bol v dôsledku uvedeného práceneschopným od 26. 8. 2019 do 15. 1. 2020, pričom po ukončení práceneschopnosti dňa 16. 1. 2020 do práce už nenastúpil a otázku podmienok ďalšieho trvania svojho pracovného pomeru mal riešiť so žalovaným telefonicky. Pretože v čase trvania pracovného pomeru žalobcovi bola priznaná choroba z vibrácií, v dôsledku toho na strane žalovaného vznikla povinnosť preradiť žalobcu na inú prácu. Žalovaný listom zo dňa 24. 1. 2020 oznámil žalobcovi, že ho s účinnosťou odo dňa 1. 2. 2020 preradzuje na prácu skladník - evidencia a výdaj OOPP, s miestom výkonu práce Hlavná 74, Krompachy. Žalobca s preradením nesúhlasil, čo žalovanému oznámil listom zo dňa 30. 1. 2020. Pretože žalobca k 16. 1. 2020 vzhľadom na uznanú chorobu z povolania nemohol vykonávať dohodnutý druh výkonu práce robotník v podzemí - tunelár a súčasne k účinnej zmene pracovnej zmluvy nedošlo, za danej situácie žalovaný nemohol pridelovať žalobcovi doterajšiu prácu, ale súčasne nemohol od neho vyžadovať ani výkon inej práce, súd uvedené vyhodnotil ako prekážku v práci na strane zamestnávateľa a uzavrel, že neprítomnosť v práci žalobcu v dobe od 16. 1. 2020 nie je možné vyhodnotiť ako závažné porušenie pracovnej disciplíny a potom okamžité skončenie jeho pracovného pomeru zo dňa 28. 2. 2020 doručené žalobcovi dňa 2. 3. 2020 je preto neplatné.

1.4. Zamietnutie žaloby v časti o uloženie povinnosti žalovanému ukončiť pracovný pomer so žalobcom výpoveďou zamietol, pretože pre uloženie takejto povinnosti neexistuje zákonný podklad a k tomuto nároku poukázal tiež na § 63 ods. 1 písm. c) Zákonníka práce. Pokiaľ ide o nárok na vyplatenie odstupného poukázal na § 76 ods. 3 Zákonníka práce so záverom, že nárok na odstupné vzniká zamestnancovi, ak pracovný pomer skončí výpoveďou alebo dohodou z dôvodov taxatívne vymenovaných v § 76 Zákonníka práce, z čoho jednoznačne vyplýva, že zákonnou podmienkou uplatnenia nároku na odstupné, je kvalifikované skončenie pracovného pomeru zamestnanca. V prejednávanej príhode k naplneniu tejto podmienky nedošlo, preto žalobcovi takýto nárok nevznikol.

1.5. Vo vzťahu k ďalším nárokom, ktoré si žalobca uplatnil titulom náhrady mzdy z dôvodu prekážky v práci na strane zamestnávateľa za obdobie od 16. 1. 2020 až do skončenia pracovného pomeru podľa § 63 ods. 1 písm. c) Zákonníka práce, v tejto časti nárok žalobcu vylúčil na samostatné konanie, pretože pre priznanie tohto nároku bude potrebné otázku (ne)platnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru právoplatne vyriešiť, lebo od jej posúdenia bude závisieť charakter tejto náhrady.

1.6. Vo vzťahu k výrokom o náhrade trov konania súd poukázal na to, že žalobca využil svoje právo domáhať sa ochrany nárokov na súde tromi samostatnými návrhmi, a to návrhom na určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru, návrhom na uloženie povinnosti ukončiť pracovný pomer so žalobcom výpoveďou a návrhom na uloženie povinnosti uhradiť žalobcovi náhradu mzdy. Aj keď ide o nároky vyplývajúce z toho istého pracovného pomeru, svojím charakterom sú samostatné a bolo ich možné uplatniť aj v samostatných súdnych konaniach. Pri uplatnení zásady úspechu v prípade viacerých nárokov sa pri rozhodovaní o priznaní náhrady trov konania postupuje pri každom nároku samostatne a pokiaľ súd prejedná v spoločnom konaní viacero právnych vecí, považuje sa na účely rozhodnutia o náhrade trov konania každá z týchto vecí za samostatnú. V prejednávanej príhode bol žalobca úspešný vo vzťahu k nároku na určenie neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru, a preto iba vo vzťahu k tomuto nároku má voči neúspešnému žalovanému tiež nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. K opačnej situácii došlo vo vzťahu k nároku na uloženie povinností ukončiť so žalobcom pracovný pomer podľa § 63 ods. 1 písm. c) Zákonníka práce a tiež vo vzťahu k nároku na odstupné, v ktorých prípadoch bol žalobca neúspešný. Preto nárok na náhradu trov konania vo vzťahu k týmto uplatneným nárokom patrí úspešnému žalovanému. V odvolacom konaní bol žalobca úspešný, a preto v

súlade so zásadou úspechu v spore, súd žalobcovi priznal nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania.

1.7. Výrok o povinnosti žalovaného zaplatiť štátu súdny poplatok odôvodnil aplikáciou § 2 ods. 2 vety prvej Zákona o súdnych poplatkoch s poukazom tiež na § 4 ods. 2 písm. d) tohto zákona, keď žalobca bol v konaní oslobodený od platenia súdneho poplatku. Úspešný bol v časti určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru, a preto súd poplatkovú povinnosť vo vzťahu k tomuto nároku uložil neúspešnému žalovanému, konkrétne vo výške 99,50 eur. Vo vzťahu k druhému nároku poplatková povinnosť sporovým stranám nevznikla.

2. Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 24. augusta 2023 sp. zn. 5CoPr/2/2023 na odvolanie žalovaného zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. tak, že žalobu o určenie neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru daného žalovaným dňa 28. 2. 2020, zamietol (prvý výrok), odvolanie voči výroku IX odmietol (druhý výrok) a žalovanému v časti nároku o určenie neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru priznal proti žalobcovi náhradu trov celého konania v plnom rozsahu (tretí výrok).

2.1. Vo svojom zmeňujúcom rozhodnutí uviedol, že pre účely posúdenia platnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru bolo potrebné posúdiť, či nedostavenie sa žalobcu do zamestnania po ukončení práceneschopnosti, t. j. od 16. 1. 2020 do 28. 2. 2020 predstavovalo neospravedlненú absenciu žalobcu v práci a či v tejto súvislosti došlo z jeho strany k závažnému porušeniu pracovnej disciplíny.

2.2. Odvolací súd na odvolacom pojednávaní zopakoval dokazovanie oboznámením písomností: Pracovná zmluva, Dodatok k pracovnej zmluve z 31. 10. 2016, Dodatok k pracovnej zmluve z 29. 12. 2017, Dohoda o vyslaní zo 7. 3. 2019, list z 10. 2. 2020, list z 18. 2. 2020, vyjadrenie k žalobe a list z 3. 3. 2020 a zistil, že medzi stranami sporu bol založený pracovnoprávny vzťah na základe pracovnej zmluvy zo dňa 28. 10. 2014, ktorou bol dojednaný ako druh práce robotník a ako miesto výkonu práce Krompachy s tým, že v súvislosti s opakovaným vysielaním žalobcu na prácu do zahraničia boli uzatvárané jej dodatky, v zmysle ktorých išlo o. i. o dojednanie práce tunelár (tunelový pracovník) a o dojednanie konkrétneho miesta výkonu práce v zahraničí (v závislosti od miesta vyslania), a to po dobu vyslania žalobcu na prácu do zahraničia. Odvolací súd postupom podľa § 150 ods. 2 CSP tiež zistil, že žalobca bol naposledy vyslaný na prácu do zahraničia Dohodou zo dňa 7. 3. 2019, v súvislosti s ktorou v dôsledku skutočnosti, že žalobca sa stal práceneschopným od 26. 8. 2019, jeho vyslanie do zahraničia bolo automaticky ukončené. Skonštatoval, že z uvedeného vyplýva skutkový stav, podľa ktorého vo vzťahu k žalobcovi ešte počas jeho práceneschopnosti prestala platiť Dohoda zo dňa 7. 3. 2019 a z nej vyplývajúce dojednané pracovné zaradenie tunelára a tiež miesto výkonu práce a ďalšie dojednania z nej vyplývajúce a preto pre strany sporu ako účastníkov pracovnoprávneho vzťahu platila pracovná zmluva zo dňa 28. 10. 2014 v znení jej dodatku zo dňa 31. 10. 2016, teda dojednaný druh práce robotník a dojednané miesto výkonu práce Krompachy a takýto skutkový stav zostal nezmenený až do dátumu, ku ktorému žalovaný okamžite so žalobcom skončil pracovný pomer. Skonštatoval, že na strane žalovaného nevznikla povinnosť preradiť žalobcu na inú prácu (či už v rámci pracovnej zmluvy alebo po dohode na prácu iného druhu, ako bol dohodnutý v pracovnej zmluve).

2.3. Odvolací súd uzavrel, že s účinnosťou od 16. 1. 2020, kedy mal žalobca nastúpiť po ukončení práceneschopnosti do práce, avšak nenastúpil, neprítomnosť žalobcu v práci predstavuje neospravedlненú absenciu za celé obdobie neprítomnosti (od 16. 1. 2020 do 28. 2. 2020) ako závažné porušenie pracovnej disciplíny, pre ktorú žalovaný so žalobcom okamžite skončil pracovný pomer.

2.4. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, keď konštatoval plný úspech žalovaného, tak v konaní na súde prvej inštancie, ako v odvolacom konaní.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP a žiadal rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

3.1. Dovolateľ namietal, že rozsudok odvolacieho súdu nespĺňa atribút preskúmateľnosti, ktorá vada spočíva v nedostatočnom odôvodnení dovolaním napadaného rozhodnutia a v podstatných vadách odvolacieho súdu v procese dokazovania, kedy hodnotenie vykonaného dokazovania bolo natoľko svojvoľné, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý súdny proces. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí zadefinoval stav úplne opačne ako prvostupňový súd a úplne v rozpore s jeho pôvodným zrušujúcim rozhodnutím, keď jednoznačne prezentoval to, že jeho dojednaný druh práce bola práca

tunelára a následne ho zmenil a uviedol, že to bola práca robotníka. Mal za to že v konaní neboli po zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu produkované žiadne nové dôkazy, ktoré by tento záver odôvodňovali. Navyše namietal, že tento nový záver odvolacieho súdu je v logickom rozpore s vykonaným dokazovaním a jeho vyhodnotením. Poukázal na listiny, ktoré preukazujú, že pracoval u žalovaného na pozícii robotníka v podzemí - tunelára, a to žiadosť o prijatie na pozíciu razič, lekárske posudok o zdravotnej spôsobilosti na prácu tunelár, pracovná zmluva zo dňa 28. 10. 2014 bod 6, list žalovaného z 24. 1. 2020, kde sám žalovaný potvrdzuje skutočnosť, že u neho pracoval na základe pracovnej zmluvy zo dňa 28. 10. 2014 ako robotník v podzemí - tunelár. Poukázal na to, že bol prijatý do pracovného pomeru na základe pracovnej zmluvy zo dňa 28. 10. 2014 na prácu po dobu určitú, konkrétne po dobu ukončenia stavby tunela Alabasteig, kde pracoval reálne od 1. 11. 2014 ako tunelár, pričom ako prenájatý zamestnanec dňom nástupu do zamestnania u žalovaného vykonával v pracovnom pomere výlučne prácu tunelára.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie odmietnuť, resp. zamietnuť ako nedôvodné a zaviazal žalobcu na náhradu jeho dovolacích trov konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

6. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

8. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

9. Žalobca vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Ním tvrdená vada zmätočnosti sa mala prejavovať v nesprávnom postupe odvolacieho súdu spočívajúcom v hodnotení dôkazov, keď odvolací súd spochybnil záver súdu prvej inštancie o tom, že druh práce žalobcu u žalovaného bol robotník v podzemí - tunelár, nakoľko po zopakovanom dokazovaní na pojednávaní odvolací súd dospel k záveru, že medzi stranami bol dojednaný druh práce robotník s miestom výkonu práce Krompachy a to až do dátumu, ku ktorému žalovaný okamžite skončil so

žalobcom pracovný pomer. Otázka dojednaného druhu práce má v danej veci rozhodujúci význam pre posúdenie platnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru žalobcu.

10. Pre prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP, musí intenzita zásahu do procesných práv strany sporu v dôsledku nesprávneho procesného súdu dosahovať mieru porušenia práva na spravodlivý proces. Základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie sú zásadne „výsledkové“, to znamená, že im musí zodpovedať proces ako celok a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí v danej veci od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (rovnako viď aj sp. zn. 3Obdo/40/2017).

11. Súd sa pri hodnotení dôkazov riadi zásadou voľného hodnotenia dôkazov (čl. 15 a § 191 CSP). Táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Rozhodnutie tak musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu a musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania. Pokiaľ bude záver, ktorý súd na základe vykonaného dôkazu prijme v príkrom rozpore s možným a logicky prípustným záverom vykonaného dokazovania, ide o arbitrárne hodnotenie dôkazov. Aj podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu arbitrárnosť môže spočívať v takom hodnotení dôkazov, ktoré je vykonané bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu tak, že z nich pri žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú prijaté skutkové závery (I. ÚS 51/2020). Za arbitrárne sa považuje tiež také rozhodnutie, ktorého odôvodnenie je extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06, I. ÚS 200/2012). Arbitrárne rozhodnutie predstavuje zásah do práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces, a preto je logická, funkčná a teleologická konzistentnosť hodnotenia dôkazov preskúmateľná aj v dovolacom konaní v rámci § 420 písm. f) CSP. Hoci je ústavný súd v preskúmaní hodnotenia dôkazov zdržanlivý (I. ÚS 11/2015), toto preskúmanie nie je vôbec vylúčené ani v konaní o ústavnej sťažnosti (III. ÚS 90/2015, III. ÚS 120/2020). Podľa ústavného súdu je však preskúmanie logickej, funkčnej a teleologickej konzistentnosti hodnotenia dôkazov súčasťou posudzovania práva na spravodlivý proces. V tomto kontexte je preto hodnotenie dôkazov preskúmateľné. V opačnom prípade by skutkové závery ostali nedotknuteľné tak, ako ich uzavrel krajský súd. Právny poriadok práve prostredníctvom posudzovania porušenia práva na spravodlivý proces umožňuje aj dovolaciemu súdu, aby preskúmal, či hodnotenie dôkazov nie je natoľko chybné, že dochádza k porušovaniu tohto práva. Strana totiž nemôže byť bez možnosti nápravy vystavená tomu, že z vykonaných dôkazov budú vyvedené nepripustné a nelogické závery. Uvedené nie je pritom v rozpore s § 442 CSP, podľa ktorého je súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Preskúmanie hodnotenia vykonaných dôkazov je totiž preskúmanie procesného postupu súdu. Podľa ústavného súdu zásada viazanosti zisteným skutkovým stavom neznamena, že najvyšší súd je viazaný takou interpretáciou dôkazu, ktorá v sebe obsahuje ničím nepodloženú účelovo vytvorenú domnienku, ktorej jediným cieľom je vylúčiť danosť nároku. Rovnako túto zásadu nemožno interpretovať ako nemožnosť najvyššieho súdu reagovať na zjavný, ničím neodôvodnený, a preto arbitrárny skutkový omyl. Preto najvyšší súd má právo skúmať, či hodnotenie dôkazov nie je natoľko mimo prípustného a logického rámca hodnotenia dôkazov a teda, či nedošlo týmto procesným postupom súdu k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru (pozri III. ÚS 104/2022, bod 18 a 19).

12. V prejednávanej veci z obsahu spisu vyplýva, že žalobca uzavrel písomnú pracovnú zmluvu 28. 10. 2014, obsahom ktorej bol deň nástupu do práce 1. 11. 2014, druh práce robotník, miesto výkonu práce Krompachy a doba určitá do ukončenia zákazky tunel Alabastieg.(č. 1. 7). K tejto písomnej pracovnej zmluve strany uzavreli dodatok 1. 10. 2016, podľa ktorého sa mení doba trvania pracovného pomeru na dobu neurčitú (č. 1. 48). Následne strany uzatvárali dohody, podľa ktorých žalobca pracoval vždy ako tunelár v zahraničí (dohoda z 10. 8. 2017 č. 1. 49 iba v nemeckom jazyku, dohoda z 29. 12. 2017 č. 1. 61, dohoda zo 7. 3. 2019 č. 1. 72). Z listu žalovaného z 24. 1. 2020, ktorým mienil žalobcu preradiť na inú prácu podľa § 55 ods. 2 písm. a) ZP vyplýva, že samotný žalovaný uvádza, že druh práce žalobcu je robotník v podzemí (tunelár). Záver oboch súdov nižších stupňov ohľadom druhu práce žalobcu bol zhodný, že vykonával prácu tunelára. Žalovaný prvýkrát až v odvolaní (čl. 198) namietal, že žalobca vykonával prácu tunelára len v zmysle dohody o vyslaní z 7. 3. 2019 a po strate účinnosti dodatku už

platila pracovná zmluva z 28. 10. 2014, kde bol dohodnutý druh práce robotník. Na pojednávaní odvolacieho súdu dňa 25. 7. 2023 (č. l. 254) zhodne strany uviedli, že od začiatku pracovného pomeru žalobca vykonával tunelárske práce, po podpísaní pracovnej zmluvy bol vyslaný na prácu v zahraničí. Zástupca žalovaného uviedol, že žalobca „stále vykonával prácu tunelára na základe jednotlivých vyslaní, hoci nie všetky doklady k tomu boli do spisu predložené, nejde však o spornú skutkovú okolnosť“. Spor nastal len v okolnosti, aké práce vykonával žalobca v čase, keď nebol vyslaný do zahraničia. Žalobca uviedol, že na inej pozícii ako tunelár nepracoval. Zástupca žalovaného uviedol, že pokiaľ bolo vyslanie ukončené, žalobca bol vo firme evidovaný ako robotník, pričom počas doby keď nebol vyslaný do zahraničia pracoval na rôznych stavbách po Slovensku ako robotník (č. l. 255).

12.1. Z tohto skutkového stavu nevyplýva záver odvolacieho súdu, že dojednanie práce tunelára vyplývalo výlučne z konkrétnych dodatkov k pracovnej zmluve - dohôd o vyslaní na prácu do zahraničia po časovo obmedzené obdobie a nie aj v čase, kedy nebol do zahraničia takýmto spôsobom vyslaný, pretože pre takéto prípady platila v plnom rozsahu pracovná zmluva v znení jej dodatku zo dňa 31. 10. 2016 s dojednaným druhom práce robotník a dojednaným miestom výkonu práce Krompachy (bod 53 rozsudku). Tento záver je minimálne predčasný.

12.2. Zákoník práce ani iný právny predpis síce neobsahujú definíciu pojmu druh práce a jeho dojednanie sa v pracovnej zmluve ponecháva len na vôľu účastníkov zmluvy. Vymedzenie druhu práce a jeho stručná charakteristika v pracovnej zmluve však zamestnancovi zaručuje, že mu bude pridelená práca podľa pracovnej zmluvy, a zamestnávateľovi zároveň určuje rozsah jeho dispozičnej právomoci, t. j. právo prideliť zamestnancovi v dohodnutom rámci konkrétne pracovné úlohy, teda záväznými pokynmi konkretizovať dojednaný druh práce, ktorý je súhrnom jednotlivých opakujúcich sa pracovných činností, pracovných operácií alebo úloh. Z dohodnutého druhu práce potom stranám vznikajú práva a povinnosti. Zamestnanec nemôže odmietnuť prácu, ktorá je v súlade s obsahom pracovnej zmluvy. Zamestnávateľ môže preradiť zamestnanca na iný druh práce, než bol dojednaný v pracovnej zmluve, len celkom výnimočne, a to v prípadoch, ktoré sú taxatívne vymedzené v ustanovení § 55 ZP. V záujme právnej istoty oboch účastníkov právneho vzťahu je, aby bol druh práce vymedzený v takom rozsahu, aby neumožňoval pridelenie akejkoľvek práce zamestnancovi, resp. aby nebol zúžený iba na jednu dielčiu činnosť (napr. len odnášanie pošty). Pokiaľ ide o formu pracovnej zmluvy a jej náležitostí, popri písomnej forme je možná aj ústna forma resp. konkludnetný spôsob.

12.3. V danom prípade bola písomná pracovná zmluva a v nej určený ako druh práce robotník. Druh práce stanovený takýmto vymedzením je však veľmi široký, pretože aj robotnícke profesie majú svoje špecifiká, pričom niektoré vyžadujú aj odbornú kvalifikáciu. V danom prípade žalobca by bez odbornej kvalifikácie prácu tunelára nemohol vykonávať. Preto pokiaľ by od začiatku pracovného pomeru žalobca vykonával len tunelárske práce ako to tvrdí, tak by jeho druh práce bol v skutočnosti tunelár. Dôkazné bremeno zaťažuje žalovaného, aby preukázal, že v období, keď žalobca nepracoval v zahraničí, vykonával práce pre žalobcu (teda nečerpal dovolenku, nebol PN a pod), aké to boli práce a ako bol odmeňovaný. S ohľadom na postavenie žalobcu, ktorý je slabšou stranou v spore bol súd povinný tieto skutočnosti zisťovať. Z uvedeného vyplýva, procesný postup odvolacieho súdu bol natoľko chybný, že spôsobil zásah do práva dovolateľa na spravodlivý proces. (§ 420 písm. f) CSP).

13. Dovolací súd mal preto za preukázané, že v konaní došlo k procesným vadám podľa § 420 písm. f) CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne.

14. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Dovolací súd v zmysle § 449 a § 450 CSP zrušil rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti, teda prvý a tretí výrok a v rozsahu zrušenia mu vec vrátil na ďalšie konanie. Jeho povinnosťou bude prioritne vyriešiť otázku druhu výkonu práce žalobcu a za tým účelom vykonať dokazovanie, ktoré navrhnú strany sporu, ale vykonať aj dôkazy, ktoré sú nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci (§ 319 CSP), ale aj s prihliadnutím na ustanovenia § 320 CSP.

15. O trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania rozhodne odvolací súd postupom podľa § 453 ods. 3 CSP.

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.